

تأثیر المان شهری بر هویت و کیفیت فضای شهری

هانیه بارانی*

۱- کارشناس ارشد معماری

شماره تماس: ، پست الکترونیکی: Honey_11619@yahoo.com

چکیده

هر سال ده‌ها اثر حجمی در فضاهای شهری نصب می‌شود و اغلب شهرداری‌ها برآنند که فضاهای شهری را مزین کنند. محصول این فعالیت‌ها خلق آثاری بوده است که گاه ارزشمند و در مواردی نیز فاقد ارزش‌های زیبایی‌شناسانه و موجب تنزل فضاها بوده‌اند. که مردم با آنها بیگانه‌اند و آنها را در تصرف اراده جمعی خویش نمی‌دانند. فضاهایی که در اصل می‌بایست با خاطرات جمعی مردم پیوند زده شوند در بیشتر موارد خالی از نشانه‌ها و شاخصه‌های تاریخی-فرهنگی شهرنشینان هستند. حال چگونه می‌توان این حرکت را به صورتی هدایت کرد که بتواند سهم مهمی در ارتقاء کیفیت فضاها داشته و باعث احساس خوشایند شهروندان از شهر گردد؟ این مقاله سعی بر آن دارد با هدف شناسایی هویت و فرهنگ و محیطی که آسایش و غنای زندگی در آن ممکن باشد با روش تحلیل محتوا و استناد به مطالعات کتابخانه‌ای، از آنجایی که المان‌ها نقش بسزایی در غنی ساختن زندگی شهری دارند به بررسی المان‌ها که از اندیشه‌ها و فرهنگ یک جامعه برخاسته پردازد. انسانها بر حسب موقعیت مکانی-زمانی خویش به چیزهای اطرافشان معنایی خاص می‌بخشند و رابطه‌ای پیوسته و متقابل را با فضا برقرار می‌کنند. بدین سان هر ملتی بنا به مسیرتاریخی که طی می‌کند فضای پیرامونش را با نمادها و نشانه‌های بخصوصی مشخص و معین می‌کند. این فضای مشخص شده به افراد احساس کنترل بر محیط و امنیت خاطر را می‌دهد. پس ضرورت دارد فضای شهری بعنوان یکی از زیر مجموعه‌های مفهوم فضا، منطبق با ساختار هویتی و شعور جمعی شهرنشینان بررسی شود. عملکرد اصلی المان‌ها ایجاد حس مکان و هویت است و القا و تقویت روحیه‌ی خاص در فضا. بنابراین هویت بخشی از طریق المان‌ها می‌تواند حس‌ها و تعلق خاطرهایی که فرد از محیط اطراف خود دارد را ارتقا بخشد و کیفیت‌ها و توقعات متفاوتی را در ذهن بوجود آورد، چرا که این هویت است که طراحی هر یک از المان‌های شهری را منحصر به فرد می‌کند و به آن کالبد معنا را می‌بخشد.

واژه‌های کلیدی: هویت شهری، المان شهری، کیفیت فضا، حس مکان

* این مقاله برگرفته از یکی از مباحث رساله‌نهایی اینجانب با عنوان "نگاه پدیدارشناسانه به مسکن(تبیین هستی‌شناسانه و تجلی آن در زندگی) می‌باشد.